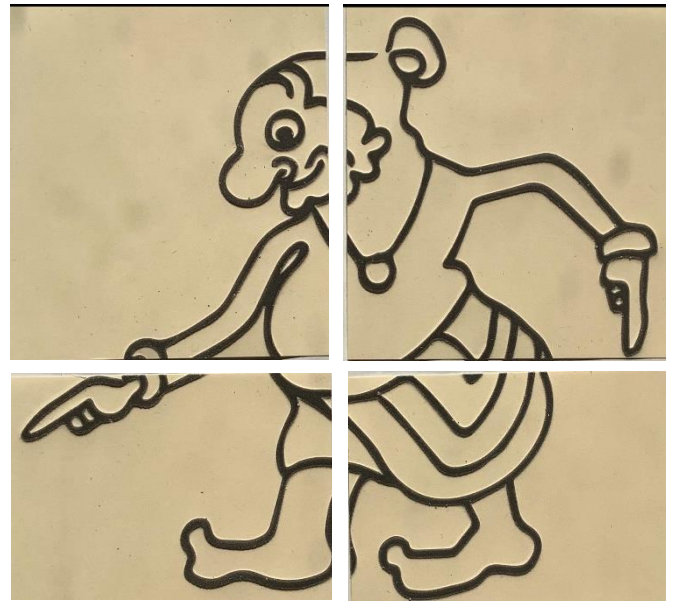
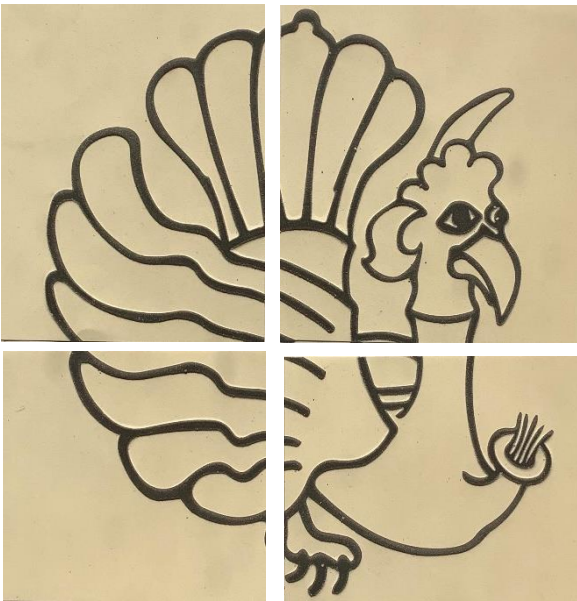

DOEPAK

Du **P**AK Doe **P**AK POPPENSPE(E)LMUSEUMKRUIJELKRANTKRABEL Doe **P**AK Du **P**AK
Nr. 288a

Drie tactiele wayang-kulitpuzzelfiguren Twee clowns en een vogel: Garuda, Nala gareng en Petruk

Doepak is een educatieve uitgave over het (volks)poppentheater voor jong en oud. In deze kruijelmuseum -krabbel lees je wat er allemaal te doen is in het Poppenspe(e)lmuseum. Doepak est une publication éducative en langue néerlandaise qui donne beaucoup d'informations sur les coulisses du théâtre de marionnettes populaire. Doepak ist eine Zeitung für Jung und Alt über das (Volks)Puppentheater. Doepak is a cheerful, educational and colourful Dutch-language newsletter packed with background information about folk and mainstream puppet theatre. Doepak presents some unusual theatre forms, far beyond the confines of our own fantasy!

Puzzelen met geluid en gevoel

De drie voelbare puzzels bevatten elk vier rechthoekige stukjes. Elk stukje bevat een deel van het lijf van de arend Garuda en de punakawan Nala gareng en Petruk – clownsfiguren in het Javaanse wayang-kulitspel.

Punakawan: twee clowns, een mythische vogel en een sprekende pen

Auditieve ondersteuning is beschikbaar door middel van 'de Voorlezer' – de sprekende pen. Druk met de punt van deze pen op de cijfercirkelsticker op de originele afbeelding van Petruk en Nala gareng en beluister de tekst.

Wayang

Het woord wayang omvat poppenspel (golek), schimmenspel (kulit), maskerspel (topeng) en dans (wong) uit Indonesië. De dalang is de poppenspeler en leider van het gamelanorkest dat achter hem zit. Met gekruiste benen zit hij tijdens het wayang-kulitspel voor of achter een wit scherm. De dalang beweegt de leren figuren, spreekt hun rol en zingt. Met een houten hamertje (cempala) – dat tussen zijn tenen zit – geeft hij klopsignalen tegen een kist (kotak wayang) om het tempo van de muziek aan te geven.

Wayanglamp in de vorm van Garuda

Tussen de dalang en het scherm brandt een lamp (blenchong). Hierdoor kan het publiek de poppen als schaduw zien aan de andere kant van het speelscherm (kelir). De wayanglamp heeft dikwijls de vorm van een adelaar – de mythische vogel Garuda. Niet gebruikte figuren worden in de stam van een bananenplant geprikt: links de kwade partij, rechts de goede. Gespeeld worden de Ramayana- en de Mahabharata-verhalen (heldendichten uit India).

Petruk

De clown Petruk is een van de zonen van de wijze nar Semar – de dienaar en raadsman van goden en edelen. Het hoofd van Petruk staat op een lange, naar voren gebogen nek. Hij is een smalle bonenstaak met een buikje en heeft een flinke vooruitstekende knobbelneus.

Nala gareng

Nala gareng (spreek uit: 'nòlò gareng') is de eigenwijze broer van Petruk. Hij is klein en heeft een uitgezakte buik en een knolneus. Op zijn hoofd een krulstaartje dat naar voren wijst. Hij houdt iedereen voor de gek.

Poppenspe(e)lmuseum / Dutch Puppetry Museum
 Poppenspe(e)lmuseum / Dutch Puppetry Museum

Wayang kulit Java
Petruk

Poppenspe(e)lmuseum / Dutch Puppetry Museum
 Poppenspe(e)lmuseum / Dutch Puppetry Museum

Wayang kulit Java
Garuda

Poppenspe(e)lmuseum / Dutch Puppetry Museum
 Poppenspe(e)lmuseum / Dutch Puppetry Museum

Wayang kulit Java
Nala Gareng

Afbeeldingen: drie documenten met tactiele figuren in het Javaanse wayang-kulitspel. Teksten in drukletter en braille.
 Illustraties: Elsje Zwart. Concept en teksten: Otto van der Mieden.

Met dank aan

Vrienden van het Poppenspe(e)lmuseum
Friends of the Dutch Puppetry Museum

KITLV

Vereniging KITLV

ZABAWAS

PRINS BERNHARD
CULTUURFONDS

PBC Gelderland
Het Mijndershuis Fonds

VSBfonds,
iedereen doet mee

≡ provincie
Gelderland

**KICKSTART
CULTUUR
FONDS**

Afbeeldingen links en rechts: uitgesneden en gespleten bamboestengel. Dubbele verbindingskern waartussen een buffel-
lederen wayang-kulitfiguur – van top tot teen – wordt vastgezet aan de voor- en achterzijde. Het onderste, dikke en
puntige gedeelte is het handvat. De dalang (wayang-kulitspeler) prikt de handgreep van de figuur die niet in actie is
– of als deze met beide armen moet bewegen – in de zachte en liggende stam van een pisang-/bananenplant (debog).
Deze bevindt zich horizontaal onder het wayangscherm (kelir). De debog is vaak langer dan de breedte van het speel-
scherm. In beide uitstekende gedeelten worden de figuren die niet ten tonele verschijnen, geplaatst. Ze zijn als het
ware de toehoorders/figuranten.

